T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018 / 908
KARAR NO : 2019 / 34
KARAR TR : 28.1.2019

Ö Z E T: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-S.Y.
2-Z.Y.
Vekili : Av.İ.H.B.
Davalı : Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S.Ş.

O L A Y : Davacılar vekili dilekçesinde; Karı-koca olan müvekkillerinin 14.08.2016 tarihinde trafik kazası geçirdiklerini, kaza esnasında araçta müvekkilleri ile birlikte üç çocuklarının bulunduğunu, müvekkili S. Y.'ın direksiyon hakimiyetini kaybetmesi sonucu araçla birlikte şarampole yuvarlandığını ve bu kazanın oluş sebebinin yolun hatalı yapılmış olmasından kaynaklandığını, kazanın olduğu yerde herhangi bir uyarı levhası bulunmadığını; bu bakımdan kaza sonrası meydana gelen maddi-manevi zararın söz konusu yolu yapan belediye tarafından ödenmesi gerektiğini, kaza sonrasında her iki müvekkilinin kollarının kırıldığını, müvekkili Zuhal'ın yüzünde büyük bir yırtık oluştuğunu ve müşterek çocuklardan birinin de kafasının kırıldığını; başvuruları üzerine Mahkemece, kazanın oluşumunda asli kusurlunun davalı belediye başkanlığı olduğunun saptandığını ifade ederek; davalı belediyenin ağır kusuru sonucu oluşan kaza neticesinde müvekkillerinin maddi kayıpları dolaysıyla her biri için şimdilik 100 TL maddi, müvekkili Selahattin için 10.000 TL, müvekkili Zuhal için ise 20.000 TL manevi olmak üzere toplam 30.200 TL tazminata mahkum edilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Bismil Asliye Hukuk Mahkemesi; 2.2.2018 gün ve E:2016/916, K:2018/165 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek; davanın trafik kazası ile maddi ve manevi tazminata ilişkin olduğu, her ne kadar meydana gelen kazanın yolun hatalı yapılmış olduğundan bahisle davalı aleyhine açılan maddi ve manevi tazminat davasında davacı sürücü Selahattin Yılmaz'ın %100 (Yüzde Yüz) oranında kusurlu olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş; istinaf yoluna başvurulması üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi:17.7.2018 gün ve E:2018/1432, K:2018/965 sayı ile, mahkemece, hizmet kusuruna dayanılarak kusur raporunda kusur izafe edilen Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi aleyhine adli yargı yolu bakımından görevsiz bulunduğu halde yazılı olduğu şekilde karar verilmesinin yerinde görülmediği gerekçesiyle; davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan kabulüne, Bismil Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02/02/2018 tarih, 2016/916 esas ve 2018/165 karar sayılı kararının HMK'nun 353/1-a,3 maddesi uyarınca kaldırılmasına, dosyanın davanın yeniden görülmesi için mahalline iadesine kesin olarak karar vermiştir.

BİSMİL ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 19.10.2018 gün ve E: 2018/659, K:2018/960 sayı ile, "(…)Dava tazminat davasıdır. Toplanan deliller, tarafların beyanları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi bir kamu kurumudur ve kamu kurumlarının eylemlerine karşı açılan davalar idari yargı denetimine tabidir. Somut olayda davacı vekili belediyenin hatalı yol yapımı sonucu müvekkilinin kaza yaptığını ve yaralandığını belirterek bu zararın tazminini talep etmiştir. Davada ileri sürülüş ve olayın gerçekleşme biçimine göre, davanın anılan davalıya yöneltilmesinin nedeni de hizmet kusurudur. Kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların giderimi̇nde idari yargı görevlidir. (2577 sayılı İYUY. m.2) Davacı da ilgili zararın giderilmesini ancak idare mahkemelerinde açacağı tam yargı davası ile talep edebilecektir. Açılan davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-b maddesinde yer alan " idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargının görevi içerisinde olduğu, yargılamasının mahkememizin görev alanına girmediği, görevin kamu düzenine ilişkin olup resen dikkat edilmesi gereken husus olduğu, 6100 sayılı HMK'nın 114/1 -b maddesine göre "yargı yolunun caiz olması" dava şartı olup, dosyamızda dava şartlarının mevcut olmadığı görülmüştür. HMK m. 115/1 uyarınca; dava şartları davanın her aşamasında mahkemece resen araştırılır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler. HMK m 115/2' de düzenlenen "Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir." hükmü uyarınca dava şartı noksanlığı söz konusu olduğu ve 2577 sayılı yasanın 2/1-b maddesi gereğince uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanında kaldığı anlaşılmakla, HMK.nun 115/2. maddesi uyarınca davanın usulden reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

Davada görevli yargı yolunun İDARİ YARGI olduğu anlaşıldığından davanın yargı yolu caiz olmaması nedeni ile HMK 114/-b ve 115-2 maddeleri uyarınca dava şartı yokluğundan usulden REDDİNE…" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

Davacılar vekili, aynı somut olay nedeniyle bu kez toplam 42.000 TL maddi ve manevi tazminat istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

DİYARBAKIR 3.İDARE MAHKEMESİ: 6.12.2018 gün ve E:2018/2125 sayı ile, (…)2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; idari dava türleri; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tanı yargı davaları ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak tanımlanmış, aynı Kanun'un 15/1-a maddesinde; idari yargının görev alanına girmeyip adli veya askeri yargının görev alanına giren davaların reddedileceği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Karayolu Trafik Güvenliği" başlıklı 13. maddesinde; "Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür...Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan kişilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir." hükmüne, 110. maddesinde ise; "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Bu durumda, bakılmakta olan davanın, davacının sevk ve idaresindeki 21 … 075 plakalı araç ile Bismil istikametine doğru seyir halinde iken meydana gelen trafik kazasının yolda yapılan değişikliklerin yanlış yapılmasından ve yolda uyarıcı levha bulunmamasından kaynaklandığı ileri sürülerek davacı S. Y. için 1.000 TL maddi tazminat ile 10.000 TL manevi tazminatın, davacı Z. Y. için 1.000 TL maddi tazminat ile 30.000 TL manevi tazminatın kazanın meydana geldiği tarih olan 14.08.2018 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tazmini isteminden kaynaklandığı ve bu nedenle de işbu uyuşmazlığın 2918 sayılı Kanun'dan doğan bir sorumluluk davası niteliğinde olduğu anlaşılmakla, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un yukarıda aktarılan 110. maddesi uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesince verilen 22/10/2018 tarih ve E:2018/607, K:2018/611 sayılı karar da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; davanın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Bismil Asliye Hukuk Mahkemesinin dosyası (dava dilekçesi, Mahkeme Kararı, Bölge Adliye Mahkemesi Kararı ve kesinleşme şerhi) ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 28.1.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığının doğduğu; idari yargı dosyasının Mahkemece, adli yargı dosyasının UYAP çıktısı ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının aracıyla karayolunda seyir halindeyken meydana gelen trafik kazasının, davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığından bahisle; uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar

görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacılardan S. Y.'ın sevk ve idaresindeki 21 … 075 plakalı araç ile Bismil istikametine doğru seyir halinde iken trafik kazası meydana geldiği; kazanın yolda yapılan değişikliklerin yanlış yapılmasından ve yolda uyarıcı levha bulunmamasından kaynaklandığı ileri sürülerek; uğranılan zararlara karşılık, adli yargı yerinde toplam 30.200 TL, idari yargı yerinde ise toplam 42.000 TL maddi ve manevi tazminatın, kazanın meydana geldiği tarihten itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Bismil Asliye Hukuk Mahkemesinin, 19.10.2018 gün ve E:2018/659, K:2018/960 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Bismil Asliye Hukuk Mahkemesinin, 19.10.2018 gün ve E:2018/659, K:2018/960 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.1.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye

Süleyman Hilmi AYDIN

Aydemir TUNÇ

Nurdane TOPUZ